

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Cob/273/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713217414
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Križanová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6713217414.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických vezňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, v konaní právne zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému R. J., nar. XX. X. XXXX, bytom H. XXXX/X, XXX XX H., v konaní o zaplatenie zmenkovej sumy 684,53,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 8C 199/2013 - 117 zo dňa 29. októbra 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 8C 199/2013 - 117 zo dňa 29. októbra 2014 **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom návrh žalobcu zamietol a rozhodol, že žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

Žalobou zo dňa 28.03.2013 si žalobca uplatnil voči žalovanému právo na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 684,53,- Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo konkrétne v návrhu uvedených súm za príslušné obdobia, ako aj zo sumy 684,53,- Eur od 4.8.2012 do zaplatenia, 6% ročného úroku z konkrétne uvedených súm za príslušné obdobia, ako aj zo sumy 684,53,- Eur od 4.8.2012 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, t. j. 2,55,- Eur. Žalobca uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 8.10.2009. Návrh bol žalobcom podaný na vzorovom tlačive „A“ ako návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia 861/2007/ES, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, k návrhu pripojil originál zmenky, výpis z Obchodného registra na žalobcu, plnomocenstvo pre právneho zástupcu, súčasne tiež uviedol, že nechce, aby sa vo veci nariadilo pojednávanie. Súd prvého stupňa v zmysle čl. 5 ods. 2 Nariadenia doručoval žalovanému kópiu tlačiva (návrhu) na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplneným „C“ Tlačivom pre odpoveď. Žalovaný zásielku prevzal dňa 23.5.2014, do 30 dní od doručenia tlačiva a ani následne sa k návrhu vyjadril, že pohľadávku absentuje čiastočne bez navýšenia úrokov. Súd prvého stupňa vzhľadom na možnosť iného právneho posúdenia veci považoval za potrebné v zmysle čl. 5 bod 1 v spojení s čl. 7 bod 1 písm. c Nariadenia nariadiť ústne pojednávanie, ktoré nariadil na 13. 08. 2014.

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že žalobcom predložená zmenka bola vystavená v H. dňa 28.10.2009 s textom „zaplatím na túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava zmenkovú sumu a zmenkový úrok 0,25% denne“, keď zmenka bola vystavená s doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka obsahuje zmenkovú sumu 764,53,- Eur, dátum začiatku úročenia 22.5.2010 a je na nej uvedený aj údaj - č. zmluvy: XXXXXXXX. Súdu prvého stupňa je z jeho činnosti známe, že pôvodný majiteľ zmenky spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. vykonáva svoju podnikateľskú činnosť na území celej Slovenskej republiky, ako predmet činnosti má aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, súdu je tiež známe,

že táto spoločnosť si svoje nároky uplatňuje aj v exekučných konaniach. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o., Bratislava ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, a to na predtlačenom formulári, súčasťou zmluvy boli aj Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktorých čl. 14 obsahoval dohodu o vyplnení zmenky. Súd zistil, že v deň podpisu zmluvy o úvere bola vystavená zmenka, do ktorej s poukazom na čl. 14 VOP nebola vypísaná zmenková suma a dátum úročenia. Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že zmenka, z ktorej si žalobca uplatňuje nárok v tomto súdnom konaní, má povahu zabezpečovacej zmenky a s poukazom na § 52 ods. 1 Obč. zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia uvedenej zmluvy o úvere vyhodnotil zmluvu o úvere ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

Z prednesu žalovanej na pojednávaní súd zistil, že si od spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o. brala úver, ktorý pokiaľ bola zamestnaná aj splácala a to prostredníctvom zrážok zo mzdy. Keď žalovaná odišla do dôchodku, prestali jej splátky na úver strhávať a tým pádom úver prestala splácať. Do dôchodku odišla v r. 2010, spoločnosť Pohotovosť s. r. o. sa jej potom už neozvala. Uviedla tiež, že má problém pohľadávku zaplatiť, má dôchodok vo výške 270,- Eur a jej manžel je chorý.

Súd prvého stupňa pri hodnotení zistených skutočností poukázal na § 48 ods. 1, § 75, § 11 ods. 1 a § 17 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 5, § 54 ods. 1 a ods. 2 a § 39 Obč. zákonníka v znení účinnom do 28.02.2010, ako aj na § 2, § 4 ods. 6 a ods. 7 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v poslednom platnom znení.

Súd prvého stupňa považoval v konaní za nesporné, že žalovaný ako dlžník a POHOTOVOSŤ, s.r.o., Bratislava ako veriteľ uzatvorili v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, pričom v deň podpisu zmluvy o úvere bola vystavená zmenka, v ktorej s poukazom na čl. 1 VOP, ktoré tvorili zadnú stranu zmluvy, nebola vyplnená zmenková suma a dátum úročenia. Rovnako za nespornú považoval súd prvého stupňa aj skutočnosť, že zmenka, od ktorej si žalobca uplatňuje nárok v tomto konaní má povahu zabezpečovacej zmenky tak, ako to bolo priamo konštatované v čl. 14 VOP poskytnutia úveru. S poukazom na § 52 ods. 1 Obč. zákonníka v znení, účinnom ku dňu uzavretia vyššie uvedenej zmluvy o úvere, okresný súd vyhodnotil uvedenú zmluvu ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Súd prvého stupňa poukázal na ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 11.06.2010, v zmysle ktorého v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru sa zakazovalo splniť dlh zmenkou a veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo spotrebiteľského úveru len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola max. vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a prísl. vo výške max. 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru.

Súd vychádzal zo záveru, že vzhľadom na § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 žalobca aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky bol povinný v tomto konaní preukázať, že predložená zmenka nebola vyplnená v rozpore s týmto zákonným ustanovením, teda na zákonom ustanovenú maximálnu zmenkovú sumu, keďže v opačnom prípade, ak by bola zmenka veriteľom vyplnená v rozpore s týmto ustanovením, veriteľ takúto zmenku prijať nesmie a je ju povinný dlžníkovi na požiadanie vydať. Za účelom ozrejmenia tejto skutočnosti súd nariadil vo veci aj pojednávanie, na ktorom chcel, aby žalobca preukázal aktuálnu výšku nesplateného spotrebiteľského úveru v čase vyplnenia zmenky za účelom zistenia, či zmenková suma nie je v rozpore s § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Aj keď sa žalobca pojednávania nezúčastnil, súd prvého stupňa zo svojej rozhodovacej činnosti v obdobných veciach má vedomosť, že žalobca sa k tejto otázke vyjadruje tak, že nakoľko si uplatňuje nárok na základe listinného cenného papiera, na ktorom je uvedená konkrétna suma, nie je podľa neho delenie zmenkovej sumy na nejaké čiastky možné ani odôvodniteľné. Súd následne vyhodnotil, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno pokiaľ ide o preukázanie, že zmenka bola vyplnená na maximálnu zmenkovú sumu prípustnú podľa zákona, resp., že nebola vyplnená v rozpore so zákonom, teda, že sa jedná o platnú zmenku. Podľa názoru súdu prvého stupňa má tento povinnosť ex offo skúmať platnosť zmenky, a to nielen z pohľadu zmenkového zákona, ale aj podľa všeobecných ustanovení § 34 a nas. Občianskeho zákonníka, a tiež skúmať, či nejde o absolútne neplatný právny úkon. O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 OSP, keď žalovaný, ktorý bol v spore úspešný si žiadne trovy neuplatnil a ani z obsahu spisu nevyplývalo, že by na strane žalovanej nejaké trovy v konaní vznikli.

Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu žalobcu na uplatnenie pohľadávky vyhovie v celom rozsahu. Žalobca namietal, že konanie pred súdom prvého stupňa má vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca v odvolaní tvrdil, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním, ako aj vydaním napadnutého rozhodnutím, k porušeniu práva EÚ, konkrétne čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 („Nariadenie“), ktoré má všeobecnú pôsobnosť a je záväzné vo všetkých svojich častiach a priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. Žalobca tvrdil, že súd nemohol nariadiť pojednávanie, pretože na rozhodnutie o nariadení pojednávania neboli podľa žalobcu splnené podmienky, keď pojednávanie možno nariadiť podľa Nariadenia len vo veciach rozporných tvrdení účastníkov konania, kde nebude možné potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenia účastníkov konania len na základe predložených listinných alebo iných dôkazov. Namietal tiež, že súd prvého stupňa nevydal žiadne rozhodnutie o nariadení pojednávania a nedoručil ho účastníkom konania v súlade s ust. § 45 a nasl. OSP. Pokiaľ súd o nariadení pojednávania platne uznesením nerozhodol, toto sa nemohlo podľa žalobcu uskutočniť a ak sa uskutočnilo, nemôžu byť výsledky použité pre meritórne rozhodnutie súdu, nakoľko právne účinky môžu zakladať len také procesné úkony súdu, ktoré súd vykonal na základe právoplatných rozhodnutí. Postupom súdu bolo podľa žalobcu porušené ust. § 167 a nasl. OSP. Žalobca poukazoval na to, že žalovaný nedoručil súdu žiadnu žalobnú odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3, alebo 6 Nariadenia, súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia a vydať rozsudok o pohľadávke. Žalobca namietal proti postupu súdu prvého stupňa, ktorý vo veci vykonal dokazovanie, okrem iného oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a podľa dostupných informácií ani žalovaný takéto dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom, či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrholi. Dokazovanie v sporovom konaní je podľa § 120 OSP ovládané prejednacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Ust. § 120 ods. 1 OSP síce výnimočne umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy, ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, v tomto konaní však podľa žalobcu na to dôvod nebol. Súd mohol v danej veci rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalobca tvrdil, že súdu ako dôkaz o svojich nárokoch predložil platnú zmenku, ktorou jasne a zrozumiteľne dokázal svoje právo na priznanie zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného neboli žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov, nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Zmenka je vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť.

Žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný podľa žalobcu nie je oprávnený na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 OSP vznášal námietky voči zmenke za žalovanému. Pokiaľ tak súd prvého stupňa robil, ide z jeho strany o porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania, ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie. Žalobca tiež tvrdil, že súd z vlastnej iniciatívy bez návrhu žalovanej a bez legitímneho podnetu vykonal na ťarchu žalobcu dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľavala, uplatnenú pohľadávku nerozporevala a svojim konaním ju prakticky uznal. Súd prvého stupňa iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností tak, aby získal dostatočný odklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd však žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov nevykonal v prospech uplatnenej pohľadávky, podľa žalobcu teda neobjektívne podporil žalovaného, ktorý navyše o túto podporu nepreukázal žiadny záujem. Takéto správanie súdu je podľa žalobcu v právnom štáte neprijateľné, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žalobca nesúhlasí ani s postupom súdu prvého stupňa v tom, že tento pri vydávaní rozhodnutie vychádzal z podľa neho nesporných skutočností (že žalovaný so spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. uzatvoril zmluvu o úvere, že zmenka ktorá je predmetom konania je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ), tieto nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd si tieto podľa neho nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol, žalovaný ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadřili.

Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka predložená v konaní je bez väd, ide o platnú zmenku, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke v zák. č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a podľa žalobcu predmet sporu ignoroval. Predmetom konania je podľa žalobcu výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobca v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovaného, že za zmenku zaplatí, súd však vec posudzoval ako by išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné.

Žalobca vytýkal súdu prvého stupňa to, že predovšetkým ignoroval ust. § 17 Zmenkového zákona z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený znášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný tým menej tak môže činiť sám súd. Za určitých okolností je súce prípustné uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, námietka však musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba (proti vôli žalovaného) prevzal súd a suploval tak aktivitu žalovaného. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán súd nie je oprávnený žalovaného na ne ani upozorniť (§ 5 ods. 1 OSP). Súd podľa žalobcu porušil poučovaciu povinnosť prekročením ust. § 5 ods. 1 OSP, porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní, vedenom podľa Nariadenia vykonaná bez návrhu.

Žalobca poukazoval na úplnú samostatnosť, oddelenosť a nezávislosť zmenkového záväzku, kedy nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má podľa žalobcu všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o platnú zmenku a uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Žalobca tiež poukazoval na uznesenia KS v Prešove a KS v Banskej Bystrici, ktoré boli vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu a potvrdzujú závery žalobcu.

Žalovaný sa k odvolaniu vyjadril prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu písomným podaním zo dňa 05. 11. 2014 a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, pretože tento považuje za správny a spravodlivý. Súd prvého stupňa podľa žalovanej svoje rozhodnutie dostatočne zdôvodnil, vychádzal pri ňom tak z vnútroštátnej úpravy, ako aj z príslušných právnych predpisov a práva EÚ.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa ustanovenia §212 ods. 1 a podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia pojednávania v senáte a dospel k záver, že odvolanie je podané dôvodne.

Z predloženého spisu odvolací súd zistil okrem iného tiež nasledujúce skutočnosti: Návrhom na uplatnenie pohľadávky, podaným na Okresný súd v Banskej Bystrici dňa 28.03.2013 si žalobca uplatnil svoju pohľadávku voči žalovanej vyplnením vzorového tlačiva A v zmysle čl. 4 bod 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (Nariadenie). Žalobca si podľa návrhu uplatňoval zmenkovú sumu vo výške 344,50 Eur s prísl. (zmenkový úrok vo výške 0,25% denne z v návrhu presne špecifikovaných súm, 6% ročný úrok zo zmenkových súm presne špecifikovaných v návrhu a zmenovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, t.j. 5,10 Eur. Žalobca k návrhu pripojil originál zmenky vystavenej dňa 19.02.2009 na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 9, 811 09 Bratislava, žalovaným ako vystaviteľom. Žalovaný ako vystaviteľ je na zmenke označený menom a priezviskom, adresou, rodným číslom a zmenku vlastnoručne podpísal. Na zmenke je vyplnená zmenková suma 1.530,14 Eur, zmenkový úrok 0,25% denne od 26.01.2010, ďalej údaje „bez protestu“, na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, ako aj údaj o čísle zmluvy XXXXXXX. Na rubopise zmenky je uvedený indosament, ktorým pôvodný veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. previedol zmenku na rad žalobcu. Žalobca v návrhu tvrdil, že na vystavenú zmenku žalovaný zaplatil sumu 1.185,64 Eur, a to na zmenkovú istinu, na zmenkové úroky nebola podľa žalobcu uhradená žiadna suma.

Súd prvého stupňa doručil žalovanej tlačivo C v zmysle Nariadenia, rovnopis návrhu, ako aj kópiu zmenky (žalovaný zásielku prevzala do vlastných rúk). Žalovaná súdu tlačivo C, určené podľa Nariadenia na odpoveď, vyplnené nevrátila, ani sa inak k návrhu nevyjadril. Súd prvého stupňa nariadil pojednávanie na ktorom vec prejednal v neprítomnosti žalobcu.

Podľa čl. 5 bod 1 Nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 7 bod 3 Nariadenia, ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v článku 5 ods. 3 alebo 6, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke alebo protipohľadávke.

Podľa čl. 19 Nariadenia, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Podľa čl. I, § 75 zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina písaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I, § 5 ods. 1 ZZŠ, v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I, § 5 ods. 2 ZZŠ, úrokovú mieru treba udať v zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I, § 5 ods. 3 ZZŠ, úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený iný deň.

Podľa čl. I, § 34 ods. 1 ZZŠ, zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť, alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Podľa čl. I, § 10 ZZŠ, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne, alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nebanlivosťou.

Podľa čl. I, § 17 ZZŠ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi, alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom pre tento prípad (ku dňu vystavenia zmenky), v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi

kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zák. č. 258/2001 Z. z., veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Podľa § 495 Občianskeho zákonníka, platnosti záväzku nebráni, ak nie je vyjadrený dôvod, na základe ktorého je dlžník povinný plniť. Veriteľ je však povinný preukázať dôvod záväzku, s výnimkou cenných papierov hromadne vydaných alebo iných cenných papierov, pre ktoré je zákonom ustanovené, že veriteľ túto povinnosť nemá.

Po zhodnotení skutočností, zistených z predloženého spisu, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvého stupňa v konaní nepostupoval v súlade s Nariadením a príslušnými ustanoveniami OSP, upravujúcimi dokazovanie, ďalej že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Nárok žalobcu je uplatnený podľa Nariadenia, ktorým sa zaviedlo európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v zásade písomné a súd vec prejedná ústne len vtedy, ak to považuje za potrebné, alebo ak to navrhne niektorá zo strán. Účastníci konania ústne pojednávanie nenavrhli, žalobca v tlačive A vyslovene uviedol, že nenavrhne nariadenie pojednávania, žalovaná sa k návrhu vôbec nevyjadrila. Súd prvého stupňa mal preto podľa čl. 5 ods. 3 a čl. 7 Nariadenia vychádzať z uplatneného nároku, teda z nároku zo zmenky a rozhodnúť bez pojednávania. Pokiaľ sa súd prvého stupňa napriek tomu rozhodol nariadiť pojednávanie z dôvodu, že nárok uplatnený žalobcom ako nárok zo zmenky mienil posúdiť právne inak, mal obom účastníkom konania zaručiť právo na spravodlivý súdny proces, na rovnosť pred zákonom a na vyjadrenie sa k dokazovaniu, ktoré súd prvého stupňa vykonal oboznámením sa s exekučným spisom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 26Er/1203/2010 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, proti žalovanej ako povinnej. Postup súdu prvého stupňa, ktorý nariadil ústne pojednávanie bez toho, aby to bol ktorýkoľvek z účastníkov konania navrhol, vykonal dokazovanie sám ex offa bez toho, aby takéto dokazovanie navrhol niektorý z účastníkov konania a skúmal spotrebiteľský vzťah, právne posúdenie ktorého nie je predmetom tohto konania, nie je podľa odvolacieho súdu správny. Ust. § 120 ods. 1 OSP síce umožňuje súdu vykonať aj iné dokazovanie než aké navrhujú účastníci konania, pokiaľ to považuje za potrebné, takéto dokazovanie však vykonáva za účelom preukázania tvrdení, ktoré účastníci v konaní uviedli. Súd však nemá nahrádzať vyjadrenia účastníkov konania.

Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že pokiaľ aj Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. v ust. § 4 ods. 6 v znení účinnom pre posúdenie tejto veci určoval pravidlá pre vyplnenie zabezpečovacích zmienek, súvisiacich so spotrebiteľskými úvermi, ktoré boli podľa vtedy platnej legislatívy prípustné, porušenie týchto pravidiel nemalo za následok sankciu neplatnosti zmenky. V zmysle § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z. z. bolo možné zabezpečovaciu zmenku na spotrebiteľský úver vyplniť len na sumu predstavujúcu maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, podľa § 4 ods. 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch v prípade porušenia tejto povinnosti zodpovedal veriteľ za škodu vzniknutú spotrebiteľom, a to aj v prípade zmeny majiteľa zmenky. Ak pôvodný veriteľ zo zmenky, teda ten, na rad ktorého bola zabezpečovacia zmenka pri poskytnutí spotrebiteľského úveru vystavená, porušil povinnosti ustanovené v § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. a zmenku postúpil indosamentom na ďalšieho nadobúdateľa, zodpovedal spotrebiteľovi za škodu, ktorá by mu týmto spôsobom vznikla. Vyplnenie zmenky v rozpore s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. však nespôsobuje neplatnosť zmenky ako cenného papiera. Odvolací súd preto nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že z dôvodu porušenia zákonom stanovených pravidiel pri vyplnení zmenky je zmenka absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor so zákonom.

Predmetom sporu je uplatnenie nároku žalobcu zo zmenky, pričom žalobca túto nadobudol indosamentom.

Pri posudzovaní nároku žalobcu je preto potrebné vyhodnotiť platnosť zmenky ako cenného papiera, posúdiť, či obsahuje všetky náležitosti vlastnej zmenky stanovené v § 75 a § 76 Zákona zmenkového a šekového. Súd prvého stupňa síce v odôvodnení svojho rozhodnutia zmieňuje posudzovanie platnosti žalobcom predloženej zmenky podľa ustanovení Zákona zmenkového a šekového, zmenku však z

hľadiska splnenia zákonom stanovených náležitostí nevyhodnotil, z čoho je možné dospieť k názoru, že súd prvého stupňa neposúdil zmenku ako neplatnú z dôvodu, že by táto nespĺňala náležitosti vlastnej zmenky v zmysle Zákona zmenkového a šekového.

Vystavením platnej zmenky vznikne pre zmenkového dlžníka záväzok, ktorý predstavuje bezpodmienečný sľub zaplatenia zmenkovej sumy tomu, kto pri predložení zmenky bude majiteľom zmenky. Povaha zmenky ako abstraktného cenného papiera, prísne oddeleného od kauzálneho dôvodu vystavenia zmenky, je daná historickým vývojom zmenky, ktorý bol podmienený jej primárnym účelom. Zmenka sa vyvinula ako cenný papier, ktorý predstavuje pre jej aktuálneho majiteľa právo na zaplatenie sumy uvedenej na zmenke, a to od osoby, ktorá je priamym zmenkovým dlžníkom (vystaviteľ vlastnej zmenky alebo príjemca zmenky cudzej), prípadne od osôb, ktoré sú nepriamymi, tzv. regresnými zmenkovými dlžníkmi. Toto právo majiteľa zmenky musí byť nespochybniteľné a na jeho preukázanie preto stačí predloženie zmenky. Predpisy zmenkového práva v rôznych krajinách sú preto zhodné v tom, že pre vystavenie platnej zmenky musia byť dodržané veľmi prísne formálne pravidlá (vystavenie a forma cudzej zmenky je upravená v § 1 až 10 ZZŠ, zatiaľ čo základné náležitosti zmenky vlastnej sú upravené v § 75 až 78 ZZŠ), na druhej strane však uplatnenie nárokov z platnej zmenky musí byť jednoduché a rýchle. Aj zmenkové právo obsahuje poisťku proti jeho zneužitiu majiteľom zmenky v prípade, že tento nekoná voči dlžníkovi v dobrej viere. Taká je úprava § 10 ZŠZ, ktorý umožňuje dlžníkovi napadnúť nedodržanie vyplňovacieho práva pri vydaní neúplnej zmenky, ako aj § 17, ktorý v prípade postúpenia zmenky zachováva možnosť pre dlžníka uplatniť voči majiteľovi zmenky námietky, založené na vzťahu dlžníka s prvým majiteľom zmenky. V oboch týchto prípadoch však musí dlžník tieto svoje práva uplatniť vznesením námietok a preukázaním namietaných skutočností, teda že majiteľ, ktorý si zmenku voči nemu uplatňuje, ju nadobudol zlomyseľne, alebo sa previnil hrubou nedbanlivosťou, alebo pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Vo všetkých ostatných prípadoch je dlžník povinný splniť svoj bezpodmienečný sľub, že zaplatí zmenkovú sumu do rúk toho, kto predloží zmenku na platenie v čase jej splatnosti, pričom pri vystavení zmenky dlžník nemôže vedieť, kto bude jej majiteľom v čase splatnosti a musí si byť toho vedomý. Pokiaľ má dlžník obavu z následkov prípadného indosovania zmenky, môže zmenku vystaviť s doložkou „nie na rad“, následkom čoho bude táto prevoditeľná len prostredníctvom postúpenia pohľadávky, teda so zachovaním prípadných kauzálnych námietok dlžníka.

Odvolací súd súhlasí so súdom prvého stupňa v tom, že úkony vykonávané v súvislosti so zmenkou sú právnymi úkonmi a preto sa na posúdenie ich platnosti subsidiárne vzťahuje aj Občiansky zákonník (prípadne aj Obchodný zákonník, v závislosti od povahy vzťahu). Pokiaľ teda zmenkový zákon neurčuje inak, z hľadiska vecného obsahu zmenkového právneho úkonu je možné aplikovať aj § 39 Občianskeho zákonníka. Je však nutné zdôrazniť, že pôsobnosť Občianskeho zákonníka je subsidiárna. Posúdenie kauzálneho vzťahu je možné pri indosovanej zmenke výlučne za splnenia podmienok uvedených v § 17 ZŠZ. Ako už bolo uvedené, žalovaná ako dlžník námietku v zmysle § 17 ZŠZ vôbec nevzniesla, súd prvého stupňa preto nemal dôvod začať vyhodnocovať kauzálny úverový vzťah a ísť k záveru, že zmenka je neplatným právnym úkonom pre rozpor s niektorým z právnych predpisov.

Ako už bolo uvedené, žalobca na preukázanie svojho nároku voči žalovanej predložil originál tzv. vlastnej zmenky, vystavenej dňa 19.02.2009 vo Zvolene žalovanou ako vystaviteľom. Po vyhodnotení predloženej zmenky dospel odvolací súd k záveru, že žalobcom predložená zmenka obsahuje všetky náležitosti vlastnej zmenky (§ 75 ZZŠ). Žalovaná v konaní nepoprela, že zmenku ako vystaviteľ podpísala.

Ustanovenie cit. § 10 ZZŠ má zabrániť majiteľovi zmenky, aby zneužil skutočnosť, že blanko zmenka nebola pri vystavení vyplnená úplne, a to tak, že dopíše údaje v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve. Vystavenie blanko zmenky predstavuje pre dlžníka vždy určité riziko. V čase podpísania takáto listina ešte nie je zmenkou, tou sa stáva až keď sú do nej doplnené chýbajúce údaje. Vystaviteľ, teda v tomto prípade zmenkový dlžník, zároveň s podpisom zmenky udelí nadobúdateľovi nevyplnenej zmenky vyplňovacie právo. Dohoda o vyplňovacom práve nemusí byť uzavretá písomne, písomná forma však nepochybne chráni dlžníka pred zrejším zneužitím. Takáto ochrana však nie je absolútna a ani časovo neohraničená, v zásade trvá do vtedy, kým oprávnená osoba vyplňovacie právo nevyužije. Keďže je možné prevádzať aj blanko zmenku (do doby vyplnenia spolu s dohodou o vyplnení) ten, kto vyplní blanko zmenku, nemusí byť nevyhnutne prvým majiteľom zmenky. Keď oprávnená osoba využije svoje vyplňovacie právo, stane sa z vystavenej listiny zmenka a na jej prevod už nie je

nutné postupovať aj pôvodnú dohodu o vyplňovacom práve. Následne sa ďalší nadobúdatelia zmenky skutočne nemajú ako dozvedieť, že zmenka, ktorú nadobudli bola pôvodne vydaná ako neúplná, že niektorý z jej predchádzajúcich majiteľov vyplnil a akým spôsobom to urobil. Pokiaľ je zmenka vyplnená v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve, musí to namietat dlžník a následne uniesť dôkazné bremeno na preukázanie toho, že majiteľ zmenky, ktorý si voči nemu uplatňuje zo zmenky nárok, nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri jej nadobúdaní previnil hrubou nebanlivosťou. Inak majiteľ zmenky nezodpovedá za to, že niektorý z predchádzajúcich majiteľov vyplnil zmenku v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve. Pri uplatňovaní práv zo zmenky povinnosť vznášať námietky týkajúce sa prípadného porušenia vyplňovacieho práva ku zmenke, resp. aj iné námietky súvisiace so zmenkou, zaťažuje výlučne zmenkového dlžníka. Povinnosťou súdu je posúdiť, či zmenka má všetky náležitosti predpísané zákonom pre určený typ zmenky, v tomto prípade ide o vlastnú zmenku, zákon však nepredpokladá oprávnenie súdu vznášať námietky voči zmenke z úradnej povinnosti zo strany konajúceho súdu. Odvolací súd preto nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa, ktorý návrh žalobcu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcu s tým, že súd nemohol jednoznačne posúdiť, či žalobcom predložená zmenka bola vypísaná v súlade so zákonom a s dohodou o vyplňovacom práve.

Ako už bolo uvedené, žalobca v návrhu od zmenke vyplnenej sumy 1.530,14 Eur odrátal sumu 1.185,64 Eur, ktorá bola podľa jeho tvrdenia zaplatená zo strany žalovanej na zmenkovú istinu. Žalovaná v konaní nepreukázala, ale ani netvrdila, že by na zmenkovú istinu bola uhradila viac, ako to uvádzal žalobca v návrhu.

Na základe uvedených záverov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa pre procesné pochybenia a nesprávne právne hodnotenie podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a podľa § 221 ods. 2 OSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Súd prvého stupňa bude v ďalšom konaní procesne postupovať v zmysle Nariadenia a z hľadiska hmotného práva bude postupovať pri posudzovaní oprávnenosti nároku žalobcu podľa príslušných ustanovení Zákona zmenkového a šekového, pričom nebude nahrádzať procesnú aktivitu žiadnej zo sporových strán.

Podľa § 224 ods. 3 OSP súd prvého stupňa rozhodne v novom rozhodnutí aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Rozhodnutie bolo jednohlasne schválené členmi senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.